

تحلیل پدیدارشناختی ادراک زندانیان جرایم خشن در استان مازندران

سعید حیدری*

علی رحمانی فیروزجاه**، علی اصغر عباسی اسفجیر***، مصطفی مهرآیین****

چکیده

در تحلیل جرم، جایگاه مفهوم فرهنگ در کنار مفاهیم، نظریه ها و رویکردهای مختلف جامعه شناختی و روانشناختی در قالب جرم شناسی فرهنگی بروز و نمود پیدا کرده است. این مقاله با هدف دستیابی به ساختار صورتبندی ذهنی-ادراکی زندانیان جرایم خشن از تجربه تعلق خاطر به خرده فرهنگ لات بازی تدوین شده است. مهمترین پرسش این نوشتار به این شیوه تدوین شده است: ادراکات زندانیان جرایم خشن که دارای مشخصات خرده فرهنگی خاص گروهی می باشند، در موقعیت های مختلف چگونه است؟ این پژوهش با پارادایم تفسیرگرایی و با استفاده از روش پدیدارشناسی سعی در شناسایی تجارب زیسته لاتنها برآمده است. به همین منظور با تعداد ۱۶ نفر از زندانیان جرایم خشن در زندان های مازندران (ساری، قایم شهر، بابل، نور، نوشهر، آمل) مصاحبه انجام شده است. تحلیل متون حاصل از مصاحبه ها از طریق روش تحلیل گفتمان جیمز پل جی

* دانشجوی دکتری جامعه شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران،

heidari_noori@yahoo.com

** دانشیار گروه علوم اجتماعی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران (نویسنده مسئول)،
arf1348@gmail.com

*** دانشیار گروه علوم اجتماعی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران،
asfajir@hotmail.com

**** استادیار جامعه شناسی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران، ایران،

ms.mehraeen@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۱۹، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۶/۰۱

انجام شده است. از نتایج قابل توجه اینکه، شکل‌گیری هویت مجرمان دارای تعلق خاطر به خرده فرهنگ لات بازی، با نمایش ریاضت داوطلبانه، پذیرش افتخارآمیز برچسب داغ و ننگ، ذهنیت پارادوکسیکال ناامیدی و رستگاری نسبت به آینده، همدلی و همراهی با سرنوشت هم‌طبقگان شکل پیدا کرده است.

کلیدواژه‌ها: پدیدارشناسی، خرده فرهنگ جرم، لات بازی، جرایم خشن.

۱. مقدمه و بیان مسئله

بررسی جمعیت کیفری زندانها در جوامع مختلف، سیمای جرم و جنایت را نشان می‌دهد و بر همین اساس می‌توان تحلیلهایی در خصوص میزان نظم و نقطه مقابل آن یعنی مفهوم قانون‌گریزی را مورد ارزیابی قرار داد. بر اساس گزارش آماری مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه که طبقه‌بندی جرایم بر اساس میزان فراوانی را نشان می‌دهد در پایان سال ۱۴۰۰ مشخص می‌گردد که طبقه‌بندی فراوانی زندانیان در کل کشور بر اساس نوع جرم، نشانگر رتبه اول این آمار ویژه جرائم مواد مخدر، رتبه دوم جرایم سرقت و ربودن اموال دیگران و رتبه سوم مربوط به جرایم خشن همچون ضرب و جرح و درگیری و نزاع می‌باشد. موضوع بررسی آمار جمعیت کیفری زندانهای استان مازندران به لحاظ اشتغال یکی از نویسندگان به عنوان مددکار اجتماعی زندان، مورد توجه نویسندگان این مقاله قرار گرفت. به طوری که از آمار کل موجودی زندانهای استان در سال ۱۴۰۰ به میزان ۷۲۱۷ نفر، مشخص گردید که فراوانی زندانیان بر اساس نوع جرم بدین ترتیب بوده است: ۱- جرایم مواد مخدر (۴۶ درصد)، ۲- جرایم سرقت (۲۵/۹ درصد) و ۳- جرایم خشن هم‌چون ضرب و جرح و درگیری و نزاع (۱۳/۸ درصد). (مرکز آمار و فناوری اطلاعات، اسفند ۱۴۰۰)

حال پس از اشاره به این وضعیت آماری، لازم است این مقدمه یادآوری شود که در اکثر پژوهش‌های مرتبط با بررسی جرم و آسیب‌های اجتماعی، ما شاهد این سؤال اساسی هستیم که رفتار انحرافی و کجروی اجتماعی تابع و مرتبط با چه عوامل و شرایطی است. این موضوع اندیشمندان مختلفی را با رهیافت‌هایی همچون زیست‌شناختی، روان‌شناختی و جامعه‌شناختی به بررسی و پژوهش سوق داده است. در این میان تبیین‌های جامعه‌شناختی کجروی به سه بعد اساسی تاکید دارند: ۱- ساخت اجتماعی فراگیری که فرد

درون آن قرار گرفته است. ۲- شرایط و موقعیت‌های اجتماعی منحصر به فردی که درون آن قرار گرفته است. ۳- شرایط و موقعیت‌های اجتماعی که فرد با آن مواجه می‌شود و گروه‌های خودی که فرد به آنها وابستگی دارد. (گلچین، ۱۳۸۵: ۱۲۷)

هم‌چنین با توجه به رویکردهای مختلف ذکر شده، به نظر می‌رسد پدیدارشناسی جرم و مجازات انسانها، موضوع و رویکردی قابل توجه در پژوهش‌های جامعه‌شناختی باشد که در تقسیم‌بندی نظریه‌های جرم‌شناسی در مقوله جرم‌شناسی فرهنگی و در تقسیم‌بندی نظریه‌های جامعه‌شناسی در مقوله مطالعات فرهنگی طبقه‌بندی می‌شوند که البته توأمانی و تداخل این دو حوزه مطالعاتی و پژوهشی بسیار مشهود می‌باشد. (شیری، ۲۳: ۱۳۹۷)

در خصوص آمار مربوط به طبقه‌بندی زندانیان استان مازندران که در بالا به آن اشاره گردید توجه و بررسی دقیق وضعیت جرایم خشن که آماری نزدیک به ۱۵ درصد از آمار کل را به خود اختصاص داده است مورد توجه نویسندگان قرار گرفت و در همین راستا در ادامه خواهیم دید که مطالعه حاضر، بر اساس شیوه پدیدارشناسی، تلاشی است برای کشف نگرش زندانیان جرایم خشن دارای تعلق خاطر به خرده فرهنگ لات بازی. زیرا مشاهده رفتار و شنیدن محاوره‌ها و مستندات مرتبط با این مجرمان موید خاص بودن و متفاوت بودن این دسته از مجرمان با سایر زندانیان بوده است و در واقع این موضوع یعنی افتراقات و خاص‌بودگی ابعاد شخصیتی، رفتاری و برخی مولفه‌های گروهی این افراد، لزوم بررسی ادراکات و احساسات این افراد در موقعیت‌های خرده فرهنگی را برای نویسندگان ترسیم نموده است.

از آنجا که مفهوم تعلق خاطر داشتن به یک گروه چیزی خارج از ذهنیت نیست بلکه در درون ذهن است و از طرفی جرایم خشن واقعی‌آشکار است که نمی‌شود آن را نادیده گرفت و چون علاوه بر گسترش این جرایم در سطح جامعه، سرعت انتشار اخبار مربوط به درگیری‌های خیابانی جوانان در فضای مجازی علاوه بر هیجان، منجر به گرایش نوجوانان به تعقیب اخبار لیدرها و نیز تقلید از رفتارها و سلاقی عناصر فرهنگی آنها می‌گردد.

مجرمانی که در این تحقیق، هدف مطالعه قرار گرفته‌اند علاوه بر نرخ بالای تکرار جرم و بازگشت مجدد به زندان، در داخل زندان‌ها و نیز در اجتماعات محلی با تشکیل گروه‌های خودی شامل همسالان و جوانان هم‌طایفه‌ای، هم‌محله‌ای و هم‌شه‌ری اقدام به

تولید عناصر مادی و خرده فرهنگی می‌نمایند. وضعیت فیزیکی و بدنی لات‌ها به همراه نوع پوشش و آرایش سر و صورت، انواع خالکوبی‌ها، برپایی جشن‌های آزادی و دوره‌های پس از آزادی، نامیدن القابی همچون **پهلوان**، **صحرائی و لات** در فضای مجازی برای خود، تولید انواع ترانه‌ها، موسیقی و رقص‌ها در وصف لیدرها و مهم‌تر ورود به فضای مجازی با تعقیب کنندگانی چند ده هزار نفری در طول سال‌های اخیر ضرورت انجام پژوهشی جامع و دقیق را تصویر نموده است. بر همین اساس پرسش اساسی این پژوهش این‌گونه مطرح می‌شود که زندانیان جوانی که در استان مازندران با جرایمی همچون ضرب و جرح عمدی، تهدید، تخریب و نزاع دسته‌جمعی که دارای مشخصات خرده فرهنگی خاص گروهی می‌باشند حالات احساسات و ادراکات این افراد در موقعیت‌های مختلف چگونه است؟

۲. چهارچوب مفهومی و پیشینه موضوع

نکته ای که می‌بایست در ابتدای این بخش از مقاله بدان اشاره کرد این است که عمدتاً در پژوهش‌های کیفی ارائه نظریه‌ها و مفاهیم صرفاً بمنظور شناخت کلی از پدیده می‌باشد و در واقع هرگز مقصود این نیست که از نتایج و گزاره‌های نظریه‌ها و پژوهش‌های پیشین به‌طور مستقیم بهره‌ای گرفته شود. حال با توجه به این قضیه در ذیل سعی می‌گردد به‌طور کلی برخی پژوهش‌های مرتبط در حوزه خرده فرهنگ اشاراتی شود.

از لحاظ تاریخی، بررسی خرده فرهنگ‌ها در رشته جامعه‌شناسی موضوع جدیدی نیست و به صورت مشخص مکتب شیکاگو مطالعه خرده فرهنگ را در آمریکا بنیاد نهاد که بر اساس آن مسئله اجتماعی حاصل از بزهکاری جوانان به عنوان تهدیدی برای یک جامعه متعادل، را مورد بررسی قرار داده است. از این رو مفهوم خرده فرهنگ برای توضیح و تبیین مشکل و آسیب‌شناسی آن به کار گرفته شد و نظریه پردازان مکتب شیکاگو خود را محققان خرده فرهنگ نامیدند.

درباره تعریف مفهوم خرده فرهنگ بزهکاری و جرم باید اذعان نمود که این مفهوم یکی از مفاهیم و نظریه‌های کلاسیک در حوزه جامعه‌شناسی انحرافات و علم جزا و جرم‌شناسی است که اولین بار توسط اندیشمندان مکتب شیکاگو و نیز مکتب مطالعات فرهنگی بیرمنگام به بررسی و تبیین علل جرایم جوانان در طبقات حاشیه شهری

پرداخته شد و با جمع بندی نظریات مرتبط با خرده فرهنگ بزهکاری و جرم این نتیجه گیری کلی حاصل می شود که جوانان طبقه فرودست از یک طرف در تلاش برای یافتن جایگاه هستند و نه پول و منافع مادی و از طرفی دیگر جوانان عضو گروه های خرده فرهنگی از طریق پوشیدن لباس و ارائه تصاویری از سبک زندگی خاص خود، هژمونی بجا مانده از نظام سرمایه داری را به مبارزه می طلبند (Hodkinson, 1979: 12) البته امروزه برخی از محققان حوزه جامعه شناسی از اعتبار و کارایی مفهوم خرده فرهنگ تردید داشته و در جستجوی بدیل هایی برای آن برآمدند مفاهیمی مانند صحنه ها، سبک زندگی و قبیله های جدید نمونه هایی از این نوع برساخته های جایگزین محسوب می گردند. (Hodkinson, 2007: 3)

با این مفهوم سازی های جدید و انتقادات نظری، اگرچه خرده فرهنگ جوانان از جریان اصلی جامعه شناسی دور شده است اما حضور خود در بحث های جامعه شناسی که در آن انحراف هنوز متغیر کلیدی محسوب می شود را ادامه می دهد. ظهور مرکز مطالعات فرهنگی بیرمنگام با مطالعه خرده فرهنگ جوانان در انگلستان بعد از جنگ جهانی دوم همراه بود. براساس آموزه های این مرکز، خرده فرهنگ جوانی بر مبنای نظریه فشار تحلیل نشده است بلکه خرده فرهنگ جوانان، جایگاهی برای ابراز مقاومت در برابر هژمونی فرهنگی در خیابان، فعالیت های روزمره بزرگراه ها و محل های گذران تعطیلات آخر هفته فراهم می سازند و در نهایت رویکرد جدیدی تحت عنوان مطالعات فرهنگی، به جرایم و انحرافات در حوزه جرم شناسی در قالب جامعه شناسی فرهنگی شکل گرفت که مطالعه جرایم جوانان به هسته مرکزی آن تبدیل شد (polizzi, 2015: 27)

اگرچه مطالعه جرایم جوانان سابقه طولانی دارد اما می بایست اذعان نمود که با تحولات روش شناختی علوم اجتماعی ابزارهای تحلیلی و چشم اندازهای نظری، برای این دسته از مطالعات نیز تحول یافته است. به طور کلی با بررسی سیر تاریخی تبیین جرم از دوره کلاسیک تا پست مدرن ما با نوعی چرخش گفتمان مواجه هستیم توضیح اینکه در دوره کلاسیک مجرم فردی عاقل و دارای اراده سالم فرض می شد که با گزینش فردی و به علت تصمیمات نادرست دست به ارتکاب جرم می زد در رویکرد اثباتی نگرش نظریه پردازان به شناخت افراد مجرم و روشن ساختن ابعاد و ویژگیهای اساسی تری بیولوژیک بیش تر به عملکرد روانشناختی معطوف می شود و اندیشمندان در آن

سعی می‌کنند با تقسیم بندی افراد جامعه به متعادل و غیر متعادل پدیده جرم را تبیین کنند در نظریات مدرن عوامل اجتماعی پیدایش جرم مورد توجه بیشتری قرار می‌گیرند اما نظریات انتقادی به صورت ریشه دار تری بر نقش جامعه در پدیده مجرمانه و تعریف آن تاکید می‌ورزند و در نهایت نظریات پست مدرن به صورت کلی جرم را برساخته ذهنیت، زبان و قدرت دانسته و حقیقت وجودی آن را زیر سوال می‌برند. (نیازی، ۱۳۹۳: ۷۰)

به هر ترتیب مولفه‌های گفتمان جدید در به حاشیه رفتن علت شناسی پوزیتیویستی و مبتنی بر فراروایت‌ها، تحلیل‌های مبتنی بر فهم فرهنگی جوانان و بررسی نحوه مقاومت جوانان در مقابل هژمونی فرهنگ رسمی قابل شناسایی و نشانه گذاری است. این مولفه‌ها نشان دهنده رابطه دیالکتیکی میان فرهنگ و جرم است بررسی این رابطه چند لایه پیچیده، دغدغه اصلی جامعه شناسی فرهنگی به عنوان یک رویکرد نظری جدید برآمده از مطالعات فرهنگی است که به نظر می‌رسد این رویکرد به عنوان نظریه‌ای پیشرو از یک سو روش مناسبی برای مطالعه زمینه مند در مورد جرایم جوانان در ایران را فراهم می‌کند و از سوی دیگر ویژگی‌های خاص جامعه ایران نیز می‌تواند ایده اصلی جامعه شناسی فرهنگی را توسعه داده و تقویت کند.

امر کانونی در جرم شناسی فرهنگی فرهنگی جوانی و به تعبیری خرده فرهنگ جوانان است خرده فرهنگ به ارزشها و باورها و جهت گیری‌ها و سبک زندگی یک اقلیت در درون جامعه ارجاع می‌دهد که فرهنگ این گروه از فرهنگ هژمونیک شده و از آن جدا می‌شود با آن پیوند دارد (مهاجر، ۱۳۸۵: ۵۶).

از دهه ۱۹۳۰ به بعد محققان اجتماعی تدریجا از مفهوم خرده فرهنگ به جای واژه باند استفاده کرده‌اند. از نظر ترشر هر باند نوعی خانواده خیابانی برای افراد عموماً جوان جدا از خانواده محسوب می‌شود که حاصل بی تفاوتی بزرگسالان در قبال نیازهای جوانان بوده است. اعضای هر باند ساعات طولانی را همراه با یکدیگر می‌گذرانند و باند، گروهی از افراد محسوب می‌شوند که در وهله نخست به صورت خودجوش شکل می‌گرفتند و در مرحله بعد از طریق تضاد به یگانگی می‌رسیدند (ذکایی، ۱۳۸۶: ۴). باندها از ترکیبی از نشانه‌ها و کالاهای فرهنگی به صورت آگاهانه برای ابراز هویت و یا سلیقه‌های خرده فرهنگی خود استفاده می‌کنند که اصطلاحاً در نظام نظری زیمل به آن بریکولاژ گفته می‌شود. دیگ هیبداچ در توضیح مفهوم بریکولاژ مفهوم ماد را مطرح می‌کند به این

معنا که چگونه کسانی که به فرهنگ ماد گرایش دارند برخی کالاهای مصرفی را انتخاب می‌کنند و آن‌ها را در متنی جدید و به گونه‌ای ترکیب می‌کردند که بیشتر با گرایش‌های خرده فرهنگی خودشان منطبق بوده تا با ارزش‌های مسلط جامعه. چنین شیوه انتخابی از کالاها و نمادها، در واقع مجالی را فراهم می‌ساخته تا جرمیت و اقتضائات خشک و جدی فرهنگ مسلط به سوژه‌ای برای خنده و تمسخر تبدیل شود و تصویر طنزآلودی از واکنش‌های خشن و تحمل‌ناپذیر آن ارائه شود. چنین عمل کارناوالی‌ای جوانان را از میدان و صحنه کارناوال برای نمایش و معرفی خرده فرهنگ‌های خاص خود که ممکن است در فرهنگ رسمی به رسمیت شناخته شود و یا علناً به آن اعتراض شود استفاده کنند. استراتژی‌های مورد نظر در نظام منطقی کارناوال شامل به سخره گرفتن، تقلیدی‌گری و یا وارونه‌سازی می‌باشد.

آدورنو (۱۹۷۸) به عنوان یکی از جامعه‌شناسان معروف مکتب انتقادی فرانکفورت و نظریه پرداز صنعت فرهنگی، با مطالعه اثرات فاشیسم بر روی شخصیت انسان‌ها، کتاب مورد نظر خود را تحت عنوان *شخصیت/اقتدار/طلب* تنظیم نموده که از نکات برجسته این کتاب مشخص نمودن ^۱ بعد کلیدی شخصیت اقتدار طلب شامل *عُرف پرستی*، اطاعت از قدرت، تعرض مستبدانه، خشک‌اندیشی، خرافه پرستی، قدرت و صلابت، بدبینی و پیران‌گری، فرافکنی و نگرش به جنس، می‌باشد.

گرت نوریس (۲۰۰۵) در پایان نامه مقطع دکترای خود تحت عنوان *شخصیت/اقتدار/طلب* در قرن ۲۱ ابتدا با مرور نظریه شخصیت اقتدار طلب آدورنو، به وضعیت پساآدورنو می‌پردازد و پس از ادبیات پژوهش با توجه به روش تحقیق پیمایشی و ابزار پرسش‌نامه با طیف لیکرت به تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل پرداخت.

بریک، جامعه‌شناس انگلیسی، خرده فرهنگ را واکنشی تاریخی به مدهای فرهنگی ساختاری دانسته و شکل‌گیری آنها را ناشی از تلاش هر نسل برای حل مشکلات ساختاری می‌داند که اعضای آن نسل بطور دسته جمعی تجربه می‌کنند. (ذکایی، ۷۹: ۱۳۸۶).

رایان مور (۲۰۱۰) در کتاب *فرهنگ پانک* در بخشی از این اثر، خرده فرهنگ را به عنوان پاسخی به شرط پسامدرنیت که به عنوان یک بحران معنایی ناشی از کالایی شدن زندگی

روزمره است تعریف می‌کند و اشکال پاسخ او به بحران معنایی به دو بخش ۱- فرهنگ ساختارشکنی و ۲- فرهنگ اصالت تقسیم‌بندی می‌شوند (moore, 2010 : 154).

در هر شکل، خرده فرهنگ‌ها، علیرغم مشاهده معانی مشترک با فرهنگ کلان، سیستم منحصر به فردی از دانش، اعتقادات، رفتارها و آداب و رسومی خاص وجود دارد که اعضای براساس تعامل بین گروهی به آنها ارجاع می‌دهند (hunt, 2008 : 112).

در خصوص نظریه‌های پدیدارشناسی جرم و جنایت، باید اذعان کرد که این نظریه‌ها، موضوعی است که توجه به جنبه‌های متمایزکننده نظریه‌های پدیدارشناختی جرم با سایر معرفت‌شناسی‌های مرتبط با جرم‌شناسی می‌پردازد و از جمله می‌توان به شیوه‌های کاری نظریه‌پردازانی همچون گافمن بگر، شاو و مک کی اشاره کرد که همواره با مشاهدات استقرایی دست به پژوهش و نظریه‌پردازی زده‌اند. (Raphael, 2012 : 89).

هم‌چنین مایکل نائوتون به عنوان یکی از جرم‌شناسان منتقد عدالت کیفری معتقد است که سیستم عدالت کیفری دارای نواقصی عمده است چرا که علیرغم اینکه محاکمه و زندانی شدن افراد مجرم با جرائم خشن بصورت امری اجتناب‌ناپذیر صورت می‌پذیرد اما برخی نواقص از جمله تخلف پلیس، کمبودها و نواقص علم پزشکی قانونی، قصور محاکم قضایی، شواهد و کارشناسی نادرست در زندانی شدن افراد بیگناه و نقطه مقابل آن رهایی مجرمان خطرناک نقش دارند (naughton ۲۰۱۳:۱۳).

در کشور ما نیز پژوهش‌های مرتبط با حوزه خرده فرهنگ مجرمانه و لات‌ها انجام شده است. پژوهش علیخواه (۱۳۹۱) نشان داد که در پس خرده فرهنگ ماشین‌رانی جوانان، فرآیند هویت‌یابی ابراز وجود در برابر دیگران و جلب توجه جنس مخالف قرار دارد و البته تأثیر کمبود زیرساخت‌های فرهنگی و فضاهای تفریحی در سمت و سو دادن به این رفتار مشهود است. براساس یافته‌های پروین (۱۳۹۴) فقر و ارزشمندی فقر، هیجان‌خواهی و لذت‌جویی، بی‌توجهی به قانون، این‌جا و اکنون بودن و عدم تمایل به آینده‌نگری مولفه‌های اصلی خرده فرهنگی غربتی‌ها (گروهی از حاشیه‌نشین‌ها) هستند. یافته‌های تحقیق رجبلو (۱۳۹۵) حاکی از آن است که زبان کارناوالی جوانان نظم مسلط هنجارها و نهادهای اجتماعی را به چالش می‌کشد و در برابر ارزش‌ها و هنجارهای ایدئولوژیک مسلط به شکلی پنهان مقاومت می‌ورزند (رجبلو، ۱۳۹۵: ۷۳).

پایان نامه مقطع دکترا که به فهم و تبیین و کنترل جرایم جوانان پرداخته و با طبقه بندی نظریات مجرم شناسی با تمرکز بر روی ابعاد و عناصر مختلف خرده فرهنگ جوانی و زمینه های جرم، هم آغوشی با خطر را به عنوان هسته مرکزی در علل رفتارهای مجرمانه جوانان نتیجه گیری نموده است.

همچنین صادقی فسایی (۱۳۹۳) (۱۳۹۴) در پژوهشی با رویکرد کیفی به طور خاص به جرایم خشن پرداخته و همچنین ایشان به همراه قادری (۱۳۹۱) در تحقیقی با عنوان ارزیابی پیامدهای اجتماعی برنامه های پیشگیری از جرم در فضای عمومی شهری (نمونه موردی پدیده ارازل و اوباش) علاوه بر تعریف مفاهیم حوزه جرایم خشن، به مفاهیم مرتبط با خرده فرهنگ خشونت پرداخته و همچنین هویت یابی و سازمان یافتگی مجرمان خشن را از پیامدهای منفی طرح ارتقا امنیت اجتماعی نیروی انتظامی برشمارده است.

اللهوردی (۱۳۹۳) در پایان نامه مقطع دکترا تحت عنوان رویکرد جرم شناسی فرهنگی به عدالت کیفری جوانان به فهم و تبیین کنترل جرایم جوانان پرداخته و با طبقه بندی نظریات مختلف جرم شناسی با تمرکز بر روی ابعاد و عناصر مختلف خرده فرهنگ جوانی و زمینه های جرم، هم آغوشی با خطر را به عنوان هسته مرکزی در علل رفتارهای مجرمانه جوانان نتیجه گیری نموده است.

محسنی تبریزی (۱۳۷۹) در قالب پروژه تحقیقاتی که توسط موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران اجرا شد، با روش پیمایشی، سبب شناسی خشونت و پرخاشگری را مورد بررسی قرار داد و طی سالهای مختلف مفهوم (وندالیسم) که رفتار خشونت آمیز جوانان و تخریب اموال عمومی است را در گروه های مختلف شهری و جغرافیایی کشور تعقیب نموده است.

قادر زاده و دیگران (۱۳۹۳) در مقاله ای تحت عنوان خال کوبی و برساخت هویت بازتابنده که برگرفته از یک پژوهش کیفی با شیوه اتنوگرافی است این نتیجه را ارائه نمودند که خواست متافیزیکی، عضویت نمادین گروهی و تداوم هنجارهای اجتماعی جنسیتی شده، آوانگارد منشی و فردگرایی از مهمترین مقولات استخراج شده در مصاحبه های این پژوهش بوده است.

هم‌چنین اباذری و پاپلی یزدی (۱۳۹۲) در مقاله‌ای تحت عنوان بررسی تقابل سنت و مدرنیته در فیلم‌های جاهلی با تاکید بر الگوهای لات و لوطی به منظور تحول الگوهای لات و لوطی در ایران و چگونگی مواجهه یکی از رادیکال‌ترین اقشار سنتی با برخی از مظاهر مدرنیته، در یک ساختار اجتماعی خاص (ساختار محله‌ای) به تحلیل سینمای ایران بین سال‌های ۱۳۳۷ تا ۱۳۵۷ پرداخته‌اند.

اما در پایان این بخش لازم است اعلام گردد آنچه که در این پژوهش‌ها برای بررسی خرده فرهنگ مجرمانه، از نگاه پژوهش‌گرایانه محققین داخلی و خارجی غافل مانده است بررسی خرده فرهنگ مجرمانه لات‌هاست چرا که خرده فرهنگ مجرمانه، مبنایی هویتی برای برخی مجرمان در قالب مفهوم (لات‌ها) ایجاد نموده است.

۳. روش تحقیق

به منظور مطالعه درک لایه‌های عمیق معنایی تجربه‌های زیسته زندانیان جرایم خشن از روش پدیدارشناسی استفاده شده است. با استفاده از تکنیک مصاحبه عمیق (مصاحبه‌نامه نیمه ساختاریافته)، داده‌های تحقیق گردآوری شد. جامعه آماری پژوهش را مجرمین خشن و خطرناک زندان‌های استان مازندران به تعداد ۱۰۱۰ نفر تشکیل می‌دهند. تعداد نمونه‌های انتخاب شده برای انجام پژوهش ۱۶ نفر انتخاب شدند. شیوه نمونه‌گیری، از نوع نمونه‌گیری هدفمند شدید یا حاد بوده است. در این شیوه پژوهشگر با مشارکت کنندگانی مصاحبه می‌کند که به طور مستقیم پدیده مورد نظر را تجربه کرده‌اند. از طرفی همواره تعداد نمونه مورد اجماع در تحقیقات کیفی که بین ۵ تا ۲۵ نفر است (محمدپور، ۱۳۹۲: ۳۸) برای انتخاب نمونه‌ها و به منظور بررسی پرسش اساسی، با مجرمان جوانی که در زندان‌های استان مازندران با جرایمی همچون ضرب و جرح عمدی با سلاح سرد و گرم، تهدید و تخریب و قدرت‌نمایی و نزاع دسته‌جمعی در حال تحمل حبس بودند، ارتباط گفت‌وگو شد. بر اساس اجماع نظر کارشناسان امنیتی و انتظامی و قضایی و زندان‌ها، معروف بودن افراد در خرده فرهنگ مجرمانه، سابقه ارتکاب به جرم و تکرار آن و نیز میزان اثرگذاری و فراوانی جذب هوادار در شهرهای استان (در طول سال‌های اخیر) به عنوان معیار انتخاب نمونه پژوهش در نظر گرفته شد (جدول شماره ۱).

انجام مصاحبه با این تعداد نمونه بر مبنای اشباع داده ها تا زمانی ادامه یافت که احساس کردیم اطلاعات جدیدی حاصل نمی شود و مطالعه به اشباع نظری رسیده است. هم چنین از داوری ۶ نفر از مصاحبه شوندگان برای اطمینان از صحت کدها، مضامین و مقولات استفاده شد.

۱.۳ شیوه گردآوری و تحلیل داده‌ها

تحلیل داده های خرده فرهنگ خشونت و جرم که بر اساس مصاحبه های عمیق و نیمه ساختاریافته گردآوری شد با استفاده از شیوه تحلیل متن (گفتمان) جیمز پل جی صورت گرفت. (مهرآیین، ۱۳۹۶: ۱۲).

بر این اساس از نظر پل جی زبان به انجام کنش های متفاوتی مانند اهمیت بخشیدن به امور مختلف، عمل و کنش های متفاوت، هویت سازی، تقسیم خیر و شر، ایجاد روابط انسانی، خلق یک نظام زبانی - معرفتی می پردازد. (Paul gee, 2005 : 79).

اگرچه در این پژوهش سوالات مصاحبه بصورت عمیق و باز طراحی و اجراء گردید اما با در نظر گرفتن محورها، عناصر و مولفه های اساسی خرده فرهنگ مجرمانه (لات بازی)، ده موقعیت به عنوان محورهای اساسی برای شناخت ادراک مجرمان خشن از لحاظ تعلق خاطر به خرده فرهنگ یاد شده در نظر گرفته شد که این موقعیت ها به شرح ذیل می باشند:

۱- میدان اجتماعی دورهمی

۲- مواجهه با پلیس و قانون

۳- مواجهه با برچسب و داغ ننگ

۴- معیشت در زندان

۵- شدت جرم

۶- ادراک از بدن و صورت

۷- حضور در فضای مجازی

۸- اسطوره ها

۹- دغدغه آینده

۱۰- مشارکت در امور خیریه می باشند

پس از انجام مصاحبه ها و ثبت روایت های زندانیان در موقعیت های ده گانه فوق، مصاحبه ها به متن تبدیل شد و سپس مقولات اساسی و محوری مرتبط با الگوی تحلیل متن جیمز پل جی استخراج گردید که در بخش یافته ها جداول مربوط می آید. در الگوی تحلیل متن پل جی، استخراج مقولات منتج از مصاحبه ها بر اساس کنش های متفاوتی مانند اهمیت بخشیدن به امورمختلف، عمل و کنش های متفاوت، هویت سازی، تقسیم خیر و شر، ایجاد روابط انسانی، خلق یک نظام زبانی-معرفتی تقسیم می گردد. مشخصات کلی پاسخگویان در جدول شماره ۱ آمده است.

جدول ۱. مشخصات کلی پاسخگویان

ردیف	محل اقامت (زندانی)	سن	تحصیلات	وضعیت تاهل	شغل	نوع جرم	میزان مجازات	تعداد سابقه کیفری
۱	ساری	۳۳	دیپلم	طلاق- یک فرزند	نمایشگاه ماشین	درگیری با سلاح سرد و گرم	۵ سال حبس	۷ بار
۲	ساری	۳۱	راهنمایی	طلاق	سنگ کار	قتل شبه عمد	حبس و دیه	۴ فقره
۳	قائم شهر	۲۸	دیپلم	مجرد	بیکار	درگیری و قدرت نمایی و اختلال در نظم	۵ سال حبس	۵ سابقه
۴	قائم شهر	۲۹	دبیرستان	مجرد	بیکار	درگیری ضرب و جرح	۴ سال حبس	۸ سابقه
۵	قائم شهر	۳۰	دیپلم	جدایی از همسر	بیکار	اختلال در نظم درگیری با پرداخت دیه	۶ سال حبس	۱۰ سابقه
۶	بابل	۲۳	راهنمایی	مجرد	بیکار	درگیری و اختلال در نظم	۴ سال حبس	۶ سابقه

تحلیل پدیدارشناختی ادراک زندانیان جرایم ... (سعید حیدری و دیگران) ۶۹

۶ سابقه	دیه و قصاص	قتل عمد در نزاع دسته جمعی	آزاد	متاهل	راهنمایی	۳۱ سال	نور	۷
۱۰ سابقه	دیه و حبس	درگیری و اختلال در نظم	بازاری	متاهل	ابتدایی	۳۸	بابل	۸
۴ سابقه	قصاص و دیه	قتل عمد در نزاع دسته جمعی	مکانیک	جدایی از همسر	دبیرستان	۳۶	نوشهر	۹
۵ سابقه	قصاص	قتل عمدی در نزاع جمعی	بیکار	مجرد	دبیرستان	۳۰	نوشهر	۱۰
۱۲ سابقه	۵ سال حبس	درگیری	بیکار	متاهل	ابتدایی	۴۲	نوشهر	۱۱
۸ سابقه	۱۰ سال حبس	درگیری و چاقوگشی	بیکار	مجرد	ابتدایی	۳۵	نوشهر	۱۲
۱۰ سابقه	۳ سال حبس	نزاع دسته جمعی	بیکار	مجرد	دیپلم	۳۱	آمل	۱۳
۶ سابقه	قصاص	نزاع دستخ و قتل جمعی	آزاد	مجرد	ابتدایی	۲۹ سال	آمل	۱۴
۷ سابقه	۱۰ سال حبس	نزاع دسته جمعی و اختلال در نظم	آزاد	متاهل	دبیرستان	۳۲ سال	ساری	۱۵
۷ سابقه	۵ سال حبس	نزاع و قمه کشی	بیکار	مجرد	ابتدایی	۲۸ سال	نور	۱۶

۴. جمع بندی یافته‌ها

هویت هایی که توسط افراد خلق شده است:

از نظر جیمز پل جی، همیشه از زبان استفاده می‌شود تا یک هویتی ساخته شود. در این‌جا زندانی لات، در پاسخ به سوالات، علاوه بر انتقال اطلاعات دارد سوژه زبانی بودن خود را معرفی می‌کند یعنی او دارد هویتش را به ما می‌نماید.

در جدول زیر، ما برای شناسایی هویت‌ها و سوژه‌های زبانی منتج از پاسخ زندانیان لات، می‌بایستی گرامر و واژه‌های زبانی را توامان ببینیم تا هویت‌ها را شناسایی کنیم. بدین ترتیب هویت‌های خلق شده‌ی زندانیان مذکور در حالت‌ها و موقعیت‌های مختلف، به شکل جدول زیر می‌آید:

موقعیت‌ها	هویت‌های خلق شده
میدان اجتماعی دورهمی	طالب اسمی شدن، خودخواه بی رقیب، ادعای معروف کشوری و بین‌المللی، خسته از رنج معروف شدن، انسان بدنام، محبوب همه، اسمی و معروف، گنده لات سطح یک استان، معروف سینه به سینه، منتقد لات مجازی، طرفدار لات قدیم، ناجی ناموس جامعه و ضعفا، معتقد به افتخار و بی‌آبرویی توامان لات بازی
مواجهه با پلیس و قانون	رنجر و پرریسک و خطر، طرفدار پلیس بامرام، مدعی لات کشوری، منتقد پلیس و قانون، تیزی کش ماهر، طلبکار از دولت ف‌اهل جنگ بازی، نادان قوانین، انسان عقده‌ای، انسان سرکوب شده، وطنپرست محله و قبیله، مستقل و نترس، ماجراجوی بی رقیب، خودخواه و خودمحور
مواجهه با برچسب و داغ محله	نادان، مخالف ضعیف کشی، نام‌دار جاوید، خودشیفته، محبوب و بی‌آزار در محله، درگیر قضاوت مردم، ناموس پرست و مردم‌دار، لات تحت آموزش عرف محله، در پی ابراز وجود، رها از قضاوت محله، محبوبیت ناقص ناشی از ترس قضاوت مردم، سرمست از کسب لذت محبوبیت، تاییدطلب
معیشت در زندان	شاکی از تنبیه انضباطی، داوطلب سلول انفرادی، ماجراجوی نادان، همدم ابدی‌ها و اعدای‌ها، مستعد خودکشی، حافظ حرمت، هویت نامتعادل، طالب آزادی، مدعی کنترل خشم، سرکوب شده از حبس طولانی مدت، زجرکشیده از تنبیهات، تکامل در پختگی لات بازی، خودخواه تقدیرگرا، صلح‌جو
شدت و حدت جرم	تشنه قدرت، خودخواه توخال، تیزهوش و برنده در خشونت، سلطه‌جو و انتقام‌جو، چاقوکش حرفه‌ای، گیج و سردرگم، نیروی بدنی فوق‌العاده، رفیق باز، معتقد به قوانین عرفی دعوا، لات تن به تن، جیگردار جسور، تودار، انسان محتاط
ادراک از بدن و Face	خوش‌هیکل، مقلد لاتهای قدیم، مخالف تبلیغات ظاهری، هیکلی مادرزاد، مدعی قدرت ذاتی، ادامه‌دهنده راه لاتهای قدیم، هیکل‌مندی رعب‌آور، سینه‌سوخته، مستقل از همه لاتهای ظاهری، خودشیفته در جسارت، خط و خالکوبی پرابهت، نمادار لاتی، انسان صحرائی، طرفدار انسان خط‌خطی، انسان هراس‌انگیز ریاضت‌کش
حضور در فضای مجازی	انسان متناقض، لات تکرو، درمانده از رقابت با مجازی‌ها، طرفدار لات قدیم و مستقل، منفور، منتقد مجازی، سفره‌دار مجازی، دوری از مجاز و جمع، اظهار غرور از بزرگ بودن

تحلیل پدیدارشناختی ادراک زندانیان جرایم ... (سعید حیدری و دیگران) ۷۱

اسطوره ها	لات تک نفره و تنها ، مدعی تجربه ، هوادار لات قدیم ، از خود راضی ، هوادار لات باناموس ، کمک به فقیر سفره دار ، مدعی محبوبیت ، متعصب به شهر و محله ، غرق در مرام لاتی ، متقد اسطوره های نمایشی ، تنها بازمانده لات قدیم
دغدغه آینده	در به در و بیچاره از قانون ، پوچ و بی هدف ، نا امید ، پر ادعا ، درگیر عواقب لات بازی در گذشته ، درمانده و سرکوب شده ، در جستجوی آرامش ، مسئولیت پذیری در اکنون ، درک سینه سوخته ها ، در جستجوی کار ، بی هدف و قدرت ، بدبخت ، ناجی ضعفا ، دوری از بی ناموسی و دزدی
امور خیریه	ناجی دختران آسیب دیده ، انسان سطحی ، همدم بدسروستان ، بی تفاوتی به خیر کردن ، دلسوز زندانیها ، مشتاق لاتی ، انسان فرسوده ، سردرگم ، در جستجوی خیر پنهان ، بی توجه به درد دیگران ، کارراه انداز محله ، عذاب کشیده ، دست گیر بی منت ، خیر بی ادعا

بخش‌هایی از واقعیت که افراد به آنها اهمیت بیشتری بخشیده اند :

بر اساس شیوه تحلیل متن پل جی، زندانیان مورد مطالعه، در پاسخ به سوالات، دارند انتقال اطلاعات می‌کنند یعنی در انتقال اطلاعات چیزهایی را (واژگانی را) برجسته می‌کنند یعنی اینکه این افراد در قالب کدام کلمات و اصطلاحات اطلاعاتشان درباره جهان را به ما انتقال می‌دهند. بدین ترتیب بر اساس جدول زیر، بخشهایی از واقعیت که افراد به آنها اهمیت بیشتری می‌بخشند را مشاهده می‌کنیم :

موقعیت ها	اصطلاحات برجسته شده
میدان اجتماعی دوره‌می	احساس افتخار ، زودرنجی ، ادعای تکامل در لات بازی ، احساس فروکش کردن عطش اسمی شدن ، احساس معروف بودن ، فخرفروشی مخفی ، احساس سرپاندی ، احساس رضایت توام با افسوس ، کاملاً طبیعی بودن این سبک از زندگی ، احساس هیجان ، دیده شدن و مهم شدن
مواجهه با پلیس و قانون	ناقبولی عملکرد پلیس و قانون ، احساس توامان حقارت و میل ف احساس شروع لات بازی بواسطه بنر دستگیری و چرخاندن در شهر توسط پلیس ، احساس لگدمال شدن شخصیت ، نفرت از پلیس و قانون ، احساس بی تفاوتی ، نترسیدن ، احساس برتری در مقابل پلیس ، احساس افتخار از رسانه ای شدن درگیری با پلیس
مواجهه با برچسب و داغ محله	احترام از روی ترس ، بی تفاوت نسبت به قضاوت مردم ، احساس خودارزشمندی در محافل ورزشی و عروسی در محله ، طبیعی بودن وضعیت دعوا و درگیری در محله ، احساس محله دوستی و ناموس پرستی ، احساس خودشیفتگی حاصل از محبوبیت محلی ، احساس پذیرش عاطفی ، احساس غرور و بزرگی ، احترام مردم بخاطر ادب
معیشت در زندان	احساس نفرت از قاچاق و درآمد خلافکاری ، احساس ترس و تردید دایمی ، احساس رفاقت و همکاری با نگهبانان ، تنفر از انضباط ، احساس بدبختی و بد سرنوشتی ، در پی ماجراجویی در زندان
شدت و حدت جرم	فقط کارد و قمه ، برتری در چاقوکشی ، طبیعی بودن میراث لات بازی ، تیزی کش

ماهر، دلگرمی ناشی از حمل اسلحه گرم، جسور انفرادی	
برتری ناشی از نیروی بدنی، دوری از الگوی ظاهری بدن، آگاهی از ظاهرات ها، تنفر از لاتهای ظاهری، احساس خاص بودن و وحشتناک بودن چهره	ادراک از بدن و Face
احساس نفرت، تاسف، خستگی از حضور مجازی، احساس آرامش از حضور مجازی، بی علاقه‌گی مجازی، احساس توامان علاقه و نفرت بی میلی به بزرگ شدن حیابی در فضای مجازی	حضور در فضای مجازی
طرفدار لاتهای قدیم، احساس مقبولیت بر اساس اصول اسطوره ها، تنفر از لاتهای خودشاه خواننده، ارتش تک نفری، نفرت از اسطوره های لفاظ	اسطوره ها
احساس تقلا برای جبران گذشته، درماندگی، دلهره از مجازاتهای بعدی، طبقه بندی لاتها، حرمت برای مادر، دغدغه تاریخ نامعلوم آزادی، فرجام پوچ و نامعلوم	دغدغه آینده
احساس تقلید راه بزرگان لاتی، احساس بی تفاوتی، احساس فاقد نقش بودن در اجتماع، حمایت کردن دختران قربانی، فقط پیگیری رضایت از شاکی زندانیان	امور خیریه

مجموعه ای از کنش ها که افراد به آنها تاکید کرده اند :

پل جی معتقد است که تعامل یا رابطه از جنس کاری انجام دادن در واقع جدول زیر مشخص می گردد که زندانیان مذکور، علاوه بر انتقال اطلاعات و معرفی واژگان برجسته و مهم و علاوه بر معرفی هویت و سوژه های خود، در مسیر پاسخ‌گویی به سوالات مصاحبه در قالب متن و زبان، می گویند که زبان دارد کاری را انجام می دهد یعنی اینکه در این بخش سعی در شناسایی و معرفی پیامدها و معانی کلمات و گرامر متن گفتاری زندانیان در پاسخ به سوالات هستیم .

موقعیتها	کنش ها (زبان دارد کاری می کند)
میدان اجتماعی دورهمی	فخر فروشی، اظهار توامان افتخار و تاسف، فاصله گرفتن از مدعیان، تو خالی، تقلید، شکسته نفسی، افتخار توام با فخر فروشی پنهان، اظهار شور و شغف، هیجانی بودن، بی ارزشی اسمی شدن ناشی از ریاضت
مواجهه با پلیس و قانون	ادامه دهنده راه الگوها، اظهار توام با بی تفاوتی، تنفر، تعصب نژاد و طایفه، کسب تجربه، نفرت از پلیس، تسلیم فقط با تیراندازی، افتخار دستگیری و بنر معروف کننده، انتقاد توامان از مدعیان لاتی و پلیس، اغراق در گفتار سرکوب شده در زندان، طلبکار از دولت
مواجهه با برجسب و داغ محله	ادامه دهنده راه الگوها، اظهار توام با بی تفاوتی، تنفر، تعصب نژاد و طایفه، کسب تجربه، نفرت از پلیس، تسلیم فقط با تیراندازی، افتخار دستگیری و بنر معروف کننده، انتقاد توامان از مدعیان لاتی و پلیس، اغراق در گفتار سرکوب شده در زندان، طلبکار از دولت
معیشت در زندان	گیج و سر در گم، اعتراف به سو استفاده از حمایت خانواده، محافظه کاری، مدعی اجرای عدالت شخصی، ریسک و خطر رقابت، همدردی با ته خطی ها، تحمل حبس

تحلیل پدیدارشناختی ادراک زندانیان جرایم ... (سعید حیدری و دیگران) ۷۳

از روی ناچاری، خسته از هیجان زدگی های قبلی، تاسف از مرور حبس ها، کسب تجربه از زندان، بچه بازی شدن وضعیت حبس، تجربه ناشی از تحمل درد و رنج	
مدعی همیشه پیروز، احساس افتخار از کیفیت خوشونت، هیجان بالا، درایت بالای ناشی از کسب تجربه، احساس نمره قبولی گرفتن در شهرهای همجوار، توجیه استفاده از اسلحه گرم، احساس اقتدار و خوداتکایی، موفقیت با هر ابزار، اظهار توامان افتخار و پشیمانی	شدت و حدت جرم
پایبند به مولفه های هراس انگیز، تحلیل نیروی بدنی در حبس، مستقل بودن و ادعای لیدری، لذت پنهان ناشی از چهره خشن، اصالت یعنی هیکل تنومند، طبیعی بودن وضعیت جسمانی لاتها، در حسرت زمان از دست رفته	ادراک از بدن و Face
ضروری بودن سفره داری، اظهار تاسف، اشباع از لذت مجازی، گرایش متناقض، ادعای مقاومت در قبال مجازی، اظهار غرور، خاص بودگی واقعی، نفرت از تازه واردها	حضور در فضای مجازی
اظهار با افتخار، توام با نفرت از همه، دوری از لاتهای زبان باز، از خود راضی، احترام به همه، ارزشمند بودن پول در بزرگ شدن لاتها، طبقه بندی لات خوب و بد	اسطوره ها
ادامه دهنده راه انتخابی سخت، استفاده از تجربه سنگین، اظهار تاسف، اضطراب ممتد، پذیرش واقعیت تلخ، انتهای خط لات بازی، حسرت و گنجی ف سردرگمی و بدبختی، اطمینان از اسپانسر پداری، خسته از سردرگمی، کمی جدی در راه آینده، کار نیمه تمام لاتی	دغدغه آینده
توجه به همونوع و هم طبقه، بی تاثیر بودن مشارکت در خیر، همدردی با خانواده زندانیان، بی تفاوتی تلاش برای رضایت شاکی زندانیان، مدعی جومونگ بودن و تحت تاثیر نماد قیصر، پرهیز از سیاسیون	امور خیریه

افراد چه ارزش ها و اهمیتی برای واقعیت قائل شده یا آن را از چه ارزش و امتیازی محروم کرده اند:

از نظر پل جی، زبان سیاست است یعنی در زبان همواره تقسیم کردن خیر و شر وجود دارد پس از طریق جدول زیر مشخص می گردد که ارزش های خیر و شر مدنظر افراد مذکور در قالب چه واژگانی و اصطلاحاتی به ما نمایان می شود یعنی ما در این بخش به این موضوع می پردازیم که زندانیان متعلق به خرده فرهنگ لات بازی، خیر و شر را چگونه معرفی می کنند

ارزش ها (خیر و شر)	موقعیت ها
پیامدهای همزمان مثبت و منفی معروف شدن لاتها، عدم علاقمندی به بزرگ شدن در فضای مجازی، انجام حرکت های بزرگ برای معروف شدن، ناموس پرستی و چشم پاکی در محله، تحمل رنج زیاد، بی ارزش بودن ضعیف کشی، اهمیت سفره داری، افتخار به خطر و ریسک، ارزش شهامت و جسارت مقابل پلیس	میدان اجتماعی دورهمی
تاوان مرام لات بازی، ناکارآمدی پلیس در مقابل لاتهای توخالی، فقدان درک همدلانه	مواجهه با پلیس و

قانون	پلیس و قانون، مقدس بودن مقاومت در مقابل پلیس زورگو، حق خوری پلیس، آگاهی از همسرنوشتی پلیس، نیاز به معروف شدن با پلیس شدن یا لات شدن، بها دادن به متجاوزین توسط پلیس، انتقام از پلیس، درک نادرست پلیس و قانون از لاتها، ضعیف کشی توسط پلیس
مواجهه با برچسب و داغ محله	محبوبیت بخاطر عدم آزار در محله، ارزشمندی ضعیف کش نبودن، رعایت عرف محله، هواداری عرف محله، هواداری جوانهای محله، عادی بودن درگیری در جامعه
معیشت در زندان	تاوان یکه تازی در زندان، مقاومت در مقابل هتک حرمت، تسلیم انضباط زندان، حذف کردن لاتهای قدیم، ارزشمندی حذف پروها، عدم تحمل ابراز وجود پروها
شدت و حدت جرم	توجیه استفاده از هر ابزاری برای حذف دشمن، عاقبت بد حذف دشمنان، قبول سرنوشت و تاوان اعمال، ارزشمند نبودن استفاده از اسلحه، رعایت مرام و اصول درگیری، بزدل بودن تفنگ بدستان، ریسک بالای درگیری تن به تن
ادراک از بدن و Face	اولویت هیکل و ریش بلند، تقلید نکردن، طبیعی بودن حضور لاتها در همه خانواده ها، ابدی بودن غم در چهره، هیاهوی توخالی لاتهای ظاهری، خوشحالی از خط و خالکوبی
حضور در فضای مجازی	استفاده از فضای مجازی برای پاسخ به دشمنان، آگاهی از دورهمی های بدبخت کننده، مخالفت با فضای مجازی، گریز از حضور در مجازی نیست، لات واقعی عمل میکند نه تبلیغات، حبایی بودن لاتهای مجازی، بی ارزش بودن لات درگیر خالکوبی و فضای مجازی فخرفروشی
اسطوره ها	ارزشمندی لات تک نفره، بی اعتباری لات لفاظ و زبان باز، ارزشمندی اسطوره های قدیم بخاطر ناموس پرستی، واجب بودن زجرکشیدنهای لات بازی، ضعیف کش نبودن ارزشمند، مرگ اسطوره های واقعی لات بازی
دغدغه آینده	راه بی برگشت لات بازی بخاطر شیطنت دشمنان و رقبا، محال بودن ساختن آینده آرام، ضرورت ادب کردن پروها، بی برنامه‌گی برای آینده، پول حرف اول و آخر را می زند، لذت حضور در جمع خوبان
امور خیریه	ارزشمندی کمک پنهان، وظیفه مندی کمک به فقرا، بی معنایی امر خیر، بی رحم شدن انسان ها، توجه به هم‌نوعان فقیر، ارزشمندی کمک به زندانیان بی کس، محال بودن کمک به دیگران

روابط مثبت و منفی ایجاد شده میان انسانها:

از نظر پل جی، زبان ایجاد رابطه می کند میان اشخاص. لذا در این بخش (جدول زیر) شناسایی رابطه های میان اشخاص می باشد یعنی با جدول زیر مشخص می شود که زندانیان مذکور، رابطه میان خود و انسانها را در قالب چه رابطه ای نشان می دهند و معرفی می کنند.

موقعیت ها	روابط انسانی (مثبت یا منفی)
میدان اجتماعی	رقابت بر سر معروف شدن، احترام مردم، رابطه ی ناشی از افتخار درگیری با مامور،

تحلیل پدیدارشناختی ادراک زندانیان جرایم ... (سعید حیدری و دیگران) ۷۵

دوره‌می	رابطه ناشی از لذت آنی، همدلی با همسرنوشتان، رابطه بخاطر جای گرفتن در روایت‌های شفاهی، خودخواهی، کسب اعتبار بخاطر ریاضت زیاد، رابطه بخاطر ارتباط خوب با قدیمی‌ها
مواجهه با پلیس و قانون	عدم ارتباط خوب با پلیس و قانون، جنون آنی، دشمنی با پلیس، بی‌اعتمادی به پلیس و قانون، دلخوری از کشته شدن دوست توسط پلیس، رقابت با پلیس، ناقبولی پلیس ف‌ناقبولی عملکرد پلیس، مقاومت مقابل پلیس زورگو
مواجهه با برچسب و داغ محله	رابطه بیشتر با دوستان و اسطوره‌ها ف‌رابطه عادی، محبوبیت مردمی، احترام از روی ترس، بحساب نیاوردن قضاوت، ارزش محبوبیت دلی، اهمیت کسب شهرت، تأثیر سابقه‌ها، مقبولیت ضعیف کش نبودن، تحمل استقبال گرم، کمک به مردم، عدم مزاحمت در محله
معیشت در زندان	تحمل آدم‌ها از روی ناچاری، خستگی ناشی از انضباط، طی کردن مسیر تکامل لات بازی، طبیعی بودن شرایط زندان، احترام متقابل، پرکردن درجات لات بازی، پذیرش تنبیه در زمان زورگویی، رابطه حاکی از تحمل، همکاری متقابل زندانی و زندانبان
شدت و حدت جرم	علاقه به لات‌های تک رو، تلاش برای پیروزی، قواعد عرفی لات بازی، سرکوب پرو‌ها و متجاوزین، دوری و دوستی، عطش وصل شدن به همه لات‌های کشور ف‌تلاش برای سبقت جویی، نامردی در لات بازی
ادراک از بدن و Face	عدم رفاقت با لات‌های دکوری، نفرت از لات‌های جدیدی، تکمیل عناصر ظاهری لات‌ی، عدم نگرانی از قضاوت دیگران، تقدس ریاضت، خاص بودگی، هم‌رنگ جماعت شدن
حضور در فضای مجازی	تعلق خاطر به لیدر، دوری از فضای مجازی، تلاش برای دوری، رسم مهم مهمان‌داری و سفره داری
اسطوره‌ها	رابطه گرم با لات‌های تک نفره، پتانسیل دشمن شدن دوست و دوست شدن دشمن، خودخواهی و خودشیفتگی، فاصله گرفتن از لات‌های چندجهره، احساس نیاز به اسطوره‌ها، ارتباط از روی ناچاری، دوری از آدم‌های بیخودی، عشق به زجرکشیده‌ها، درک متقابل، حبس کشیده‌ها ف‌حرمت گذاشتن برای ناموس رفیق
دغدغه آینده	لذت همراهی لات‌های جامعه، ارتباط با لات‌های ناموس پرست، تلاش برای جبران گذشته، ناامیدی از آینده، پارادوکس ناامیدی از آینده و افتخار به رستگاری ناشی از پذیرش اجتماع،
امور خیریه	استفاده همیشگی از پدر، کمک به محتاجان واقعی عدم تبلیغات در کار خیر، همدردی مقطعی، عدم ارتباط با سیاسیون

چه نظام معرفتی توسط افراد خلق شده است

از دیگر کنش‌ها و پیامدهای زبان از نظر پل جی، این گزاره است که زبان بازی‌ای است که از خودش یک نظام معرفت می‌سازد. بر اساس جدول زیر سعی در شناسایی و معرفی این موضوع هستیم که افراد مورد پژوهش از طریق زبان یک گفتمانی

را می‌سازند که در واقع این گفتمان، کلیت دانش و معرفت و دنیای دانش زبان شناختی آن‌ها را دارد به ما معرفی می‌کند

موقعیت‌ها	هویت‌های خلق شده
میدان اجتماعی دوره‌می	عشق و نفرت توأمان، دوره‌می‌های ددرس‌ساز، گفتمان منتقد لاتی، لات جسور با شهامت، ریسک لات بازی، دوره‌می‌های لات‌کننده، اثر محرکین لات بازی، اصول و شیوه‌های معروف سازی، دوری از مجازی، رعایت عرف محل، ریاضت اسمی شدن، بدنامی افتخار آمیز، تبلیغات موثر اسمی‌کننده
مواجهه با پلیس و قانون	پلیس ناکارآمد، تفکیک پلیس بد و خوب، طبیعت لات بازی، فرآیند مطرح سازی، طلب کاری از دولت، مقاومت در مقابل پلیس زورگو، شکست افتخارآمیز
مواجهه با برچسب و داغ محله	کمرنگ شدن داغ و برچسب، بحساب آمدن در منطقه، لات مقتدر و مستقل، ارزشمندی چشم‌پاکی، محبوبیت ناموس پرستی، تلاش برای تایید محل، طبیعی بودن وضعیت در محله، پذیرش با عشق توسط مردم، خیرخواهی محله، بهانه‌های محبوبیت، الگوی مثبت خشونت، اثر معکوس داغ برچسب
معیشت در زندان	تعامل زندانی و زندانبان، تاوان سخت ماجراجویی، احترام و انتقام متقابل، طبیعت زندان، نمایش ریاضت داوطلبانه، خودکنترلی از روی ناچاری، مجری عدالت شخصی، محافظه کاری از حبس بلندمدت
شدت و حدت جرم	محافظه کاری خشونت‌سنجیده، بکه تازی، وفاداری به عرف درگیری، برتری تیزی کش‌ها، جسارت میدان، سرکوب پروها، گسترش لانه‌های غیرواقعی ف عرف متناقض خشونت ف توجیه اسلحه‌پروزی بخش
ادراک از بدن و Face	قیافه غلط انداز، ظاهر ددرس‌ساز، وفاداری به سنت، خودحقیرسازی افتخارگونه، خودنمایی لات بازی، هیاهوی مضاعف، طبقه بندی لانه‌های واقعی و دکوری، نمایش پشیمانی، لات مادرزاد، اصالت لات بازی
حضور در فضای مجازی	علاقه متناقض به فضای مجازی، سفره داری، رشد حبایی مجازی‌ها، دوری از مجازی، بی ارزش بودن لانه‌های مجازی، پایداری مستان، لات سستی، طبقه بندی لانه‌ها، سیر تکامل لات در دوره‌می
اسطوره‌ها	اهمیت حذف مدعیان، شکایت از نارفیق، ارزش لات قدیم، منفعت طلبان، فراگیر شدن اسطوره‌های نمایشی، اهمیت هواداران، دوری از اسطوره‌های زنده، مرگ اسطوره‌ها، هزینه ی لاتی
دغدغه آینده	پاداش مرد بودن، بی صبر بودن، پول آینده ساز، پوچی و بیهودگی آینده، دغدغه تمام نشدنی، ناامیدی، تغییر کاربری جرم، اجرای عدالت شخصی، مشکلات بینهایت زندگی، اضطراب مجازات آتی
امور خیریه	تمایز خیر مخفی و فخرفروشانه، بیمعنایی خیر و عدالت، الگوی مثبت خشونت خیرخواهان، حمایت از ناموس، ناامیدی از تغییر محیط، تنبیه متجاوزان جامعه، خیر پنهان

۵. نتیجه گیری

هدف از این تحقیق که با استفاده از رهیافت پدیدارشناسی انجام شده است فهم تجربه زیسته یا ادراک زندانیان جرایم خشن (دارای تعلق خاطر به خرده فرهنگ لات بازی) بوده است. بر اساس تحلیل متن و موقعیت های مختلف در نظر گرفته شده برخی مفاهیم و واژگانی برجسته می شوند؛ برجستگی مفاهیمی همچون متعصب بودن به خانواده و محله بیش تر با ذکر واکنش در قبال فحش ناموس جلوه گر شده است و به تبع آن بی تفاوتی نسبت به درگیری و خونریزی و کشته شدن در این راه، این سبک زندگی را به صورت کاملاً طبیعی و روزمره نمایان کرده است. اگرچه این افراد همواره در زندان احساس حسرت آزادی از زندان را دارند اما احساس رقابت جویی افراطی منجر شده است که به طور هم زمان و متناقض احساس افتخار و بی آبرویی توامان را به زبان بیاورند و البته احساس خود ارزشمندی در محافل عمومی و جشن ها و مناسبت های ورزشی آنها را دلگرم به ادامه راه نموده است. هویت مجرمان مورد تحقیق را می توان با عنوان هویت نمایشی معرفی کرد به طوری که این افراد، برای دستیابی به ابراز وجود در این هستی پر از شخصیت های نمایشی، با متوسل شدن به مقوله ناجی ناموس جامعه و ضعف از کسب لذت محبوب شدن در این هستی، سرمست اند.

در خصوص کنش های زبانی بجا مانده از پیامدهای زبانی زندانیان مورد پژوهش می بایست به این نکته اشاره شود که به نظر می رسد لات بازی در میان این افراد بیشتر به مثابه یک بازی درون و برون گروهی محسوب می گردد و دارای قواعدی خاص است به طوری که آنها چاره ای جز استمرار انتقام جویی ندارند و در این مسیر اگرچه با ادعای بی رقیب بودن سعی در تقویت گروه های خودی و طرفداران خود دارند اما کنش های زبانی آنها مویذ این مطلب است که برای جبران اشتباهات گذشته خود سخت ناامید و مستاصل شده اند.

رابطه انسانی به عنوان پیامد زبانی مجرمان خشن دارای مشخصاتی است که انسان به عنوان یک موجود بشری را دارای پتانسیل دوست دشمن شدن در هر زمان و مکان را توصیف می کند. نکته ای که در تکمیل این موضوع می توان اشاره کرد، به نظر می رسد اثر معکوس برچسب داغ و ننگ در جامعه و محله برای این افراد می باشد و در واقع می توان گفت هرچه سوابق و خشونت بیشتر؛ ابهت و افتخار بیشتر.

در خصوص طبقه بندی خیر و شر تلقی کردن امورات هستی از نظر این افراد باید اذعان نمود که اولاً این افراد با ارزیابی پلیس و قانون معتقدند که این نهادها بیش‌تر ضعیف‌کش هستند و در برخورد با مجرمان خوب عمل نمی‌کنند البته در ادامه، این افراد اظهار داشته‌اند که لات و پلیس در برخوردها و تعقیب و گریزهای جامعه به مرور زمان از هم‌سرنوشتی خودشان آگاهی پیدا می‌کنند و از شیوه برخورد کینه‌توزانه به یک مواجهه هم‌دلانه تغییر رویکرد می‌دهند. همچنین این زندانیان با اذعان به راه بی‌برگشت لات بازی اگرچه معتقدند که دوره‌می‌های گروه‌های لات بازی، بدبخت‌کننده هستند اما تنها گنده لات‌ها هستند که حتی پس از مرگشان نیز در فضاهای عمومی شکست‌ناپذیرند.

آخرین پیامد زبانی مجرمان در خصوص **گفتمان و نظام معرفتی** این افراد می‌باشد که با توجه به مقولات استخراج شده از مصاحبه‌ها این گفتمان حاکی از توأمانی عشق و نفرت نسبت به انسانهاست. آنها با آگاهی از مشکلات لات بازی به مرور زمان و با کم‌رنگ‌شدن برچسب داغ و ننگ بیشتر درگیر نمایش ریاضت‌داوطلبانه در جامعه و زندان می‌شوند و به‌طور کلی می‌توان گفت که نظام معرفتی این افراد سراسر پارادوکس‌ناامیدی و رستگاری است.

کتاب‌نامه

- اباذری، ی. و پاپلی یزدی، ع. (۱۳۹۲). بررسی تقابل سنت و مدرنیته در فیلم‌های جاهلی با تاکید بر الگوهای لات و لوطی در دو فیلم لات جوانمرد و قیصر، فصلنامه انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات. سال ۹، شماره ۳۲، صفحه ۳۵-۱۱.
- اباذری، ی. و پاپلی یزدی، ع. (۱۳۹۳). بررسی کنش انتقام‌جویانه در مقام واکنش رادیکال به جهان جدید در فیلم‌های مابعد قیصر. مطالعات جامعه‌شناختی. دوره ۲۱، شماره ۲، صفحه ۱۵۸-۱۲۷.
- ادگار، ا. و سجویک، پ. (۱۳۸۸). *مفاهیم بنیادی نظریه فرهنگی*. ترجمه مه‌ران مهاجر و محمد نبوی. تهران: نشر آگه
- الله وردی، ف. (۱۳۹۳). *رویکرد جرم‌شناسی فرهنگی به عدالت کیفری جوانان*. پایان‌نامه دکتری رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی. دانشگاه تربیت مدرس.
- استوری، جان. (۱۳۸۶). *مطالعات فرهنگی درباره فرهنگ عامه*. ترجمه حسین پاینده. تهران: نشر آگه.

تحلیل پدیدارشناختی ادراک زندانیان جرایم ... (سعید حیدری و دیگران) ۷۹

- پروین، س و درویشی فر، ع. (۱۳۹۴). خرده فرهنگ فقر و آسیب های اجتماعی در محلات شهری. فصل نامه برنامه ریزی رفاه و توسعه اجتماعی. دوره ۲۳، شماره ۱. صفحه ۹۱-۱۲۱.
- جوادی یگانه، م و جعفر آقایی، م و مختاری، ر. (۱۳۹۰). مرام و مسلک لوتیان در دوره قاجار. نشریه جامعه پژوهی فرهنگی. دوره ۲، شماره ۲. صفحه ۷۷-۹۹.
- ذکایی، م، س. (۱۳۸۶). فرهنگ مطالعات جوانان، تهران: نشر آگه.
- رجبلو، ع و علیخانی، ز. (۱۳۹۴). بررسی جامعه شناختی گفتار عامیانه در خرده فرهنگ جوانان. مجله جامعه شناسی ایران. دوره ۱۶. شماره ۲. صفحه ۷۳-۱۰۶.
- روح بخشان، علی محمد. (۱۳۸۲). از فتوت تا خاکساری. فصلنامه آینه میراث: دوره جدید، زمستان ۱۳۸۲ - شماره ۲۳. از ۱۱۴ تا ۱۲۵.
- صادقی، س و قادری، ص. (۱۳۹۱). ارزیابی پیامدهای اجتماعی برنامه های پیشگیری از جرم در فضای عمومی شهری. مجله بررسی مسائل اجتماعی ایران. سال سوم دوره ۳، شماره ۲. صفحه ۹۳-۱۱۸.
- صادقی، س. (۱۳۹۳). فراتر از رویکردهای متعارف: قتل به مثابه کنش متقابل. مطالعات جامعه شناختی. دوره ۲۱، شماره ۲. صفحه ۹۳-۷۶.
- صادقی فسایی، س و ابراهیمی، م. (۱۳۹۴). تحلیل کیفی از جرایم خشن زمینه ها و انگیزه ها. فصلنامه زن در توسعه و سیاست. دوره ۱۳، شماره ۲. صفحه ۱۷۱-۱۹۲.
- صیرفی، ه. (۱۳۸۸). ادبیات جوانمردی لوطی یا نالوطی. مجله رشد آموزش تربیت بدنی. شماره ۳۱. صفحه ۹-۵.
- شیری، ع. (۱۳۹۷). دانشنامه جرم شناسی محکومان. تهران: نشر میزان.
- علیخواه، ف، پورجعفری، م. (۱۳۹۱). تاملی بر خرده فرهنگ جوانان: مطالعه ای درباره ماشین رانی نمایشی جوانان شهر رشت. راهبرد فرهنگ. شماره ۲۰. صفحه ۱۵۵-۱۷۵.
- قادرزاده، ا و محمدپور، ا و غلامی، ا. (۱۳۹۲). خالکوبی و برساخت هویت فردی بازتابنده .. مسائل اجتماعی ایران، سال چهارم. دوره ۴، شماره ۱. صفحه ۱۸۵-۱۶۱.
- کرسول، ج. (۱۳۹۴). پویای کیفی و طرح پژوهش. ترجمه دانایی فرد، ح و کاظمی، ح. تهران: انتشارات صفار.
- گلچین، م. (۱۳۸۵). انحراف جوانان در آئینه پژوهش ها. نامه علوم اجتماعی، شماره ۲۸، پائیز ۱۳۸۵ ص ۱۲۴-۱۵۸.
- محسنی، م. (۱۳۹۶). جامعه شناسی انحرافات اجتماعی. چاپ دوم، تهران: انتشارات طهوری.

- محسنی تبریزی، ع. (۱۳۷۹). مبانی نظری و تجربی وندالیسم: مروری بر یافته‌های یک تحقیق. نامه علوم اجتماعی. دوره ۸، شماره پیاپی ۱۶. صفحه ۱۹۳-۲۲۷.
- مهرآیین، م. (۱۳۹۶). درسگفتار پدیدارشناسی نظریه و روش. تهران: موسسه رخداده تازه.
- مهرآیین، م. (۱۳۹۶). درسگفتار تحلیل گفتمان (هنر). تهران: موزه ملک.
- مرکز آمار قوه قضاییه. (۲۰ شهریور ۱۳۹۷). <https://www.irna.ir/news/>. ۱۶/۸۳۰۲۹۸۶۳
- نیازی، م و صدیق، م، م. (۱۳۹۳). چرخ گفتمان تبیین جرم از دوره کلاسیک تا پست مدرنیسم. فصلنامه علمی کارآگاه. دوره ۸، شماره ۲۹. صفحه ۹۰-۷۰.

Adorno, t. (1978), *The authoritarian personality*. the Norton library.

Sponsored by the American jewish committee social studies series: Publication no. III

Bordua, D (1961). Delinquent Subcultures: Sociological Interpretations of Gang Delinquency. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 338(1): 119-136

Polizzi, d (2015), *Yonth street gangs acritical appraisal* Routledge. *Published April 27, 2015 by Routledge.*

Norris, g. (2005). *The authoritarian personality in the 21 century*, Bond University, pure. *The Authoritarian Personality in the 21st century. norris, G.*

<https://research.bond.edu.au/en/studentTheses/the-authoritarian-personality-in-the-21st-century>

Hodkinson, p . dicke , w. (2007). *youth cultures scenes , subcultures and tribes . taylor and francis*

hebdige , d . (1979). *Subculture the meaning of style*, Routledge.-Gang prevention.(2010). Overview of research and programs c. *Literature Review, Issue Overview. Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention.*

<https://ojjdp.ojp.gov/library/publications/gang-prevention-overview-research-and-programs>

Hunt , p . (2008). ((A quantitative approach to studying subculture)) . *a dissertation submitted fulfillment of the requirements for the degree of doctor of philosophy.*

https://etd.ohiolink.edu/apexprod/rws_etd/send_file

Mannin, p...raphael, m . (2012). *Phenomenological Theories of Crime*. in Oxford Bibliographies Online in Criminology. *New York: Oxford University Press.*

Miller, j. (2015). *Qualitative research in criminology. Advances in Criminological Theory Volume ۲۰:۲۶*

Moustakas .c.(1994). *Phenomenomenillogical research methods. California . SAGE Publications, Inc. 2455 Teller Road. Thousand Oaks, California. 91: 320.* <https://dx.doi.org/10.4135/9781412995658>

تحلیل پدیدارشناختی ادراک زندانیان جرایم ... (سعید حیدری و دیگران) ۸۱

Moore, r .(2010). Postmodernism and Punk Subculture: *Cultures of Authenticity and Deconstruction*. <https://doi.org/10.1080/10714420490492238>

Chijooke , C. J. (2015). Rethinking Subculture and Subcultural Theory in the Study of Youth Crime – A Theoretical Discourse. *Journal of Theoretical & Philosophical Criminology*, 7, 1: 1-16. <http://hdl.handle.net/2086/16964>

Gee , p . (2005). An introduction to discourse analysis, *Routledge*.

Polizzi .d . (2015) .the phenomoenology of davian behavior . *recsearchgate*

Presdee , mike .(2000) . Cultural criminology and the carnival of crime. *Routledge*.

